

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Μάθημα: **ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Τ.Ε.Ι.**

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: **Πέμπτη, 24 Ιουνίου 2004**

7.30 π.μ. - 10.00 π.μ.

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΕΚΘΕΣΗ) (Μονάδες 50)

Να αναπτύξετε ΕΝΑ από τα ακόλουθα τέσσερα θέματα (έκταση 500-650 λέξεις).

(Τονίζεται ότι δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το όνομά σας, ψευδώνυμο ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο που να μπορεί να αποκαλύψει άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητά σας).

- 1.** Σε ευρωπαϊκό μαθητικό συνέδριο με θέμα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, καλείσαι, ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας της Κύπρου, να επισημάνεις σε εισήγησή σου τους κινδύνους που απειλούν το φυσικό περιβάλλον της χώρας σου και να προτείνεις μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

- 2.** Το πέρασμα της Ολυμπιακής φλόγας από όλα τα μήκη και πλάτη της γης προκαλεί ρίγη συγκίνησης και γεννά ελπίδες για ένα καλύτερο αύριο.

Σε δοκίμιό σου για τον ημερήσιο τύπο να δικαιολογήσεις τα πιο πάνω συναισθήματα και να εξηγήσεις πώς το Ολυμπιακό Πνεύμα μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

3. Είναι αναμφισβήτητο ότι η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος, ενώ συνέβαλε αποφασιστικά στη βελτίωση της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, τον οδήγησε, σε μεγάλο βαθμό, στην εσωτερική υποδούλωση.

Σε άρθρο για το περιοδικό του σχολείου σου να σχολιάσεις την πιο πάνω θέση και να εισηγηθείς τρόπους με τους οποίους οι νέοι, χωρίς να παραβλέπουν τα τεχνολογικά επιτεύγματα, θα παραμείνουν εσωτερικά ελεύθεροι.

4. Ο συνεχής βομβαρδισμός από διαφημιστικά μηνύματα προκαλεί πλαστές ανάγκες στο σύγχρονο άνθρωπο και ιδιαίτερα στους νέους.

Σε επιστολή σου στον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού να εκφράσεις τις ανησυχίες σου για το πιο πάνω φαινόμενο και να εισηγηθείς τρόπους για αποτελεσματική αντιμετώπισή του.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

(Μονάδες 30)

Να διαβάσετε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Η επιτυχία στη ζωή είναι **σταθερό** αίτημα του ανθρώπου, σ' οποιαδήποτε βαθμίδα της κοινωνίας κι αν στέκεται. Το πρώτο όνειρο που φροντίζουν να ξυπνήσουν μέσα στην ψυχή του παιδιού οι γονείς είναι το όνειρο της επιτυχίας.

Χρειάζεται να πετύχεις στη ζωή γιατί μονάχα τότε αισθάνεσαι βαθιά και **ουσιαστικά εναρμονισμένος** με τον κόσμο. Όταν πετυχαίνεις, τότε δε φοβάσαι. Νιώθεις να πηγάζει από τα βάθη σου σταθερά μια **πολύμορφη** δύναμη που σου παρέχει το δικαίωμα να πατείς σίγουρα στον τόπο σου, ν' αντικρίζεις κατάματα τους ανθρώπους, να ζεις μ' έναν αέρα γαλήνης τις μέρες σου.

Όταν αισθάνεσαι αποτυχημένος, θαρρείς πως η ζωή σε **απωθεί**, πως ο κόσμος σ' εχθρεύεται. Σπάζουν οι ιστοί εκείνοι που κάνουν βέβαιη και **μόνιμη** τη σχέση σου με τους άλλους. Η **δυσπιστία** και η **ηττοπάθεια**, η **απαισιοδοξία** και ο φθόνος σου θερίζουν την καρδιά και της κατατρώγουν κάθε γενναιοφροσύνη και κάθε πάθος αγάπης.

Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι αν πρέπει ο άνθρωπος να φροντίζει να πετύχει στη ζωή του. Στο ενδεχόμενο αυτό δώσαμε απόκριση **καταφατική**. Το πρόβλημα όμως που αντιμετωπίζει η γρηγορούσα συνείδηση είναι ποιο νόημα έχει γι' αυτήν η επιτυχία. Γιατί καθημερινά έχουμε να κάνουμε στους καιρούς μας με ανθρώπους

μανιακούς της επιτυχίας, αλλά η επιτυχία αυτή σπάνια βλέπουμε να έχει ηθικό βάρος και πνευματική σημασία.

Κι όμως· στους καιρούς αυτούς που τα φαινόμενα λογαριάζονται περισσότερο από την ουσία των πραγμάτων, η επιτυχία πρέπει αναμφισβήτητα να φαίνεται. Κι όχι μονάχα αυτό· πρέπει να έχει την κοινωνική αναγνώριση κι επισφράγιση. Η κοινωνία πρέπει να εκδηλώσει την **ευαρέσκειά** της, να προσφέρει αξιώματα και τίτλους, ν' ανοίξει η άρχουσα τάξη τα σαλόνια της για **να** τον **επιβραβεύσει** μ' έπαινους και **κολακείες**. Και πίσω απ' όλα αυτά, να ρεύσει το χρήμα άφθονο και να στεφανώσει με άνεση υλική τον πετυχημένο. Αυτό το απλό, το αισθητό, το βάρβαρο γεγονός, το ζωώδες, αυτό πια λέγεται για τους ανθρώπους της εποχής μας «επιτυχία».

Η επιτυχία αυτή δεν έχει ηθικές **προϋποθέσεις**. Το αντίκρισμά της είναι μονάχα κοινωνικό. Τόσο, που δίκαια θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι επιτυχία δεν μπορεί να υπάρξει για τον άνθρωπο αν δεν υπάρχει κοινωνία, αν ο άνθρωπος δε ζει μέσα στην κοινωνία. Δεν ενδιαφέρει, και ουσιαστικά η κοινωνία μας **σπανιότατα** εξετάζει, αν η επιτυχία αυτή κατακτήθηκε με μέσα επαίσχυντα, με τρόπους πονηρούς, με κινήσεις ανήθικες. Ο πετυχημένος δικαιώνεται έστω κι αν πέρασε πάνω από πτώματα. Γιατί μια κοινωνία, όπως η σημερινή, σε κατάπτωση, δεν ερευνά ποτέ τις αφορμές, τα κίνητρα, τα μέσα. Την ενδιαφέρουν τ' αποτελέσματα. Και η επιτυχία στη ζωή είναι ένα αποτέλεσμα.

Εντελώς διαφορετικά τοποθετείται το θέμα για την ηθική συνείδηση. Εκείνη εξετάζει όχι τόσο τ' αποτελέσματα όσο τα κίνητρα. Όχι τα φαινόμενα αλλά τα υπάρχοντα εντός του ανθρώπου. Και η ηθική συνείδηση γνωρίζει καλά πως επιτυχία στη ζωή δεν μπορεί **να πραγματοποιηθεί** αν ο άνθρωπος δεν ανεβεί ο ίδιος μέσα του, αν μπροστά στον ίδιο του τον εαυτό δεν πετύχει.

Μια τέτοιου είδους επιτυχία δημιουργεί στον καθένα άλλα, κολοσσιαία προβλήματα που πρέπει ζώντας να τα λύσει. Γιατί αυτή η ζωή είναι αληθινή ζωή, αυτός ο αγώνας είναι αγώνας **καίριος** για την ύπαρξη. Αν αυτός ο αγώνας δε φτάσει σε **αίσιο** τέρμα, ούτε τίτλοι, ούτε αξιώματα, ούτε δάφνινα στεφάνια μπορούν να κρύψουν και να ωραίσουν την αποτυχία του ανθρώπου στο βίο του. Γιατί η επιτυχία ξεκινά από την ήρεμη συνείδηση πως πραγματοποίησες το χρέος σου όπου κι αν σου δόθηκε η ευκαιρία, πως δεν απίστησες στα ηθικά καλέσματα που τα πράγματα τα ίδια και τα γεγονότα σου απηύθυναν, πως δεν αδίκησες, αλλά πάλεψες ν' αγαπήσεις όλους.

Κ. Τσιρόπουλου, «Επιτυχία» (απόσπασμα)
Δοκίμια Ευθύνης, 1978

Ερωτήσεις:

1. Να γράψετε, με δικά σας λόγια, περίληψη του πιο πάνω αποσπάσματος σε 100-120 λέξεις.

(Μονάδες 12)

2. «Ο πετυχημένος δικαιώνεται έστω κι αν πέρασε πάνω από πτώματα. Γιατί μια κοινωνία, όπως η σημερινή, σε κατάπτωση, δεν ερευνά ποτέ τις αφορμές, τα κίνητρα, τα μέσα. Την ενδιαφέρουν τ' αποτελέσματα. Και η επιτυχία στη ζωή είναι ένα αποτέλεσμα».

Πώς αντιλαμβάνεστε το νόημα του πιο πάνω αποσπάσματος;

Να αναφέρετε δύο παραδείγματα από τη σύγχρονη πραγματικότητα που το επιβεβαιώνουν.

(Μονάδες 8)

3. Να εντοπίσετε μέσα από το κείμενο τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πραγματικά επιτυχημένου ανθρώπου και να τα σχολιάσετε, εκφράζοντας και τις δικές σας απόψεις.

(Μονάδες 6)

4. «Κι όμως· στους καιρούς αυτούς που τα φαινόμενα λογαριάζονται περισσότερο από την ουσία των πραγμάτων, η επιτυχία πρέπει αναμφισβήτητα να φαίνεται. Κι όχι μονάχα αυτό· πρέπει να έχει την κοινωνική αναγνώριση κι επισφράγιση. Η κοινωνία πρέπει να εκδηλώσει την ευαρέσκειά της, να προσφέρει αξιώματα και τίτλους, ν' ανοίξει η άρχουσα τάξη τα σαλόνια της για να τον επιβραβεύσει μ' έπαινους και κολακείες. Και πίσω απ' όλα αυτά, να ρεύσει το χρήμα άφθονο και να στεφανώσει με άνεση υλική τον πετυχημένο. Αυτό το απλό, το αισθητό, το βάρβαρο γεγονός, το ζωώδες, αυτό πια λέγεται για τους ανθρώπους της εποχής μας "επιτυχία"».

Να εντοπίσετε δύο τρόπους πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πιο πάνω παράγραφο και να εξηγήσετε πώς αυτοί οι τρόποι εξυπηρετούν τις προθέσεις του.

(Μονάδες 4)

ΜΕΡΟΣ Γ': ΓΛΩΣΣΑ

(Μονάδες 20)

Όλες οι λέξεις είναι παρμένες από το κείμενο για κατανόηση. Μπορείτε όμως να τις χρησιμοποιήσετε με οποιαδήποτε σημασία είτε κυριολεκτικά είτε μεταφορικά.

1. Να χρησιμοποιήσετε σε ξεχωριστές **προτάσεις πέντε** από τις πιο κάτω λέξεις, έτσι ώστε να φαίνεται η σημασία τους:

εναρμονισμένος
ηττοπάθεια
απαισιοδοξία
κολακείες
προϋποθέσεις
αίσιο

(Μονάδες 10)

2. α) Να δώσετε ένα **συνώνυμο** για **πέντε** από τις πιο κάτω λέξεις:

ουσιαστικά
πολύμορφη
καταφατική
καίριος
να επιβραβεύσει
να πραγματοποιηθεί

(Μονάδες 5)

- β) Να δώσετε ένα **αντίθετο** για **πέντε** από τις πιο κάτω λέξεις:

σταθερό
απωθεί
μόνιμη
δυσπιστία
ευαρέσκεια
σπανιότατα

(Μονάδες 5)

----- Τ Ε Λ Ο Σ -----